УТВЕРЖДАЮ
Генеральный директор
_____В. Г. Гронский
«11» марта 2021 г.

Экспертное заключение
по результатам проведения экспертизы книжного памятника

24 февраля 2021 г. № 22

1. Экспертный совет федерального государственного бюджетного учреждения «Российская национальная библиотека», созданный приказом от 21.03.2019 № 82, рассмотрел представленные на экспертизу на основании заявки на отнесение к книжным памятникам от 11 февраля 2021 г. № 22 документы:

№ п/п	Шифр	Системный номер	Инв. №	Описание документа, выходные данные
1	ОНЛ Груз./3-4385	012414366	15720	შემოკლებული ქართული ღრამმატიკა / გამოცემული სოლომონ დოდაევისა მიერ. - ტფილისი: გამომცემელის კომიტეტის სტ., 1830. - [83] გ. Размер: 21 x 17,3 x 0,8 см. Кн. с владельческими записями. [Краткая грамматика грузинского языка].
2	ОНЛ Груз./3-4439	012414403	15927	ღეოღრაფიული ლექსიკონი ახლისა აღთქმისა, მპყრობელი თვის შორის ანბანთამებრ დაწყობილებითა აღწერისა ქვეყანათასა, სამთავროთა, ქალაქთა, მდინარეთა, ჭალაკთა და სხვათა ღეოღრაფიულთა საგანთა, წერილთა ახალსა შინა აღთქმასა ჩვენებითა ძველისა და ახლისა მდგომარეობისა მათისათა / რუსულისაგან გარდმოღებული ტარასის მიერ მღუდელ-მონოზონისა. - სანკტპეტერბურღი: იოსებ იოანესოვის სტ., 1830. - 136 გ., [3] ფ. რუკ.: რუკები. Размер: 21,5 x 13,3 x 1,5 см. Карты напеч. шрифтом нусха-хуцури. - Библиогр. в подстроч. примеч. [Географический лексикон Нового Завета].
3	ОНЛ Груз./3-4824	012414414	17488	ფირალოვი, გ., გოდეონი, (-1823). საზოგადო მდივნობაი = Всеобщий секретарь / [ფირალოვი გოდერძი]. - ს. პეტერბურღი: იოსებ იოანესოვის სტ., [1821]. - 355 გ. Размер: 22 x 13 x 3 см. თხზული ნადვორნი სოვეტნიკისა და კავალერისა გოდერძი ფირალოვისაგან, რომელიცა წიგნი იპყრობს თვის შორის სამსა ნაწილსა: ორსა უკუეი ქართულსა ენასა ზედა ყოველთა გუამთადმი

				შესაბამ მათდა მიწერ-მოწერასა და არზათა; ხოლო მესამესა რუსულსა ენასა ზედა ყოვე[ლ]თა არზათა, მოხსენებათა, დარწმუნების წიგნთა, პირობის წიგნთა, თამასუქთა, ნასყიდობის წიგნთა, ანდერძის წიგნთა, მოწმობათა, ბაშფორთთა და მსგავსთა ამათთა ყოველთავე, რომელნიცა სასამართლოთა ადგილთა შინა სახმარ არიან. - На тит. л. также: მწერლობითა და ზედამხედულობითა სოლომონ რ. გივის ძისათა. - Часть текста на рус. яз. - Кн. с владельческими записями.
4	ОНЛ Груз./3-4825	012414417	17489	ჭეშმარიტნი ისტორიულნი დამტკიცებანი ნამდვილმყოფობისა ქრისტესი ქვეყანასა ზედა = Истинные исторические доказательства действительного Бытия Христова на Земли / [თარგმანი წიგნისა ამის ქართულსა ენასა ზედა განიხილა მაღალ ყოვლად საღმვდელომან და წევრმან სინოდისამან მიტროპოლიტმან ვარლაამ]. - ს. პეტერბურღი: იოსებ იოანესოვის სტ., 1819. – [12], 392 გვ. Размер: 21,5 x 13 x 3,4 см. - Текст парал. на рус. и груз. яз.
5	ОНЛ Груз./3-4898	012414425	17968	სახარება / [იოსებ სამებელის წინასიტყვაობით]. - [მოსკოვი,: Б. и., 1739]. - [20], [646], [3] გვ.: ილ. Размер: 31,3 x 16 x 5 см. На тит. л. текст: სადიდებლად წმიდისა სამებისა, ჟამსა დიდად ამაღლებულისა სრულიად რუსეთისა და თვით მპყრობელისა კეთილ მორწმუნისა იმპერატრიცა ანნა იოვანესსა, ბრძანებითა მეფის ბაქარის, ვახტანგის ძისათა. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. в кожаном переплете с остатками застежки. [Евангелие].
6	ОНЛ Груз./3-4899	012414429	17969	კურთხევანი. - ტფილისი: [ერეკლე მეფის სტ.], 1764. – [4], [569], [2] გვ.: ილ. Размер: 21,5 x 16,5 x 4,5 см. - Шрифт нусха-хуцури. - На тит. л. текст: სადიდებლად წმიდისა თანა არსისა, ცხოველს მყოფელისა სამებისა, მამისა, და ძისა და სულისა წმიდისა. დროსა ყოვლად უბრწყინუალესისა, უკეთილ მსახურესისა და უმაღლესისა, ირაკლი მეორისა, მეფისა ყოვლისა საქართუეილოისასა. Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). - Кн. в кожаном переплете. [Требник].
7	ОНЛ Груз./3-4900	012414430	17970	[კონდაკი]. - ტფილისი: [ერეკლე მეფის სტ.], 1783. – [4], [320] გვ.: ილ. Размер: 23,2 x 17

				х 3,5 см. - Шрифт нусха-хуцури. - На тит. л. текст: სადიდებლად წმიდისა თანა-არსისა, ცხოველ- მყოფელისა სამებისა, მამისა, და ძისა და სულისა წმიდისა. დროსა ყოვლად უბრწყინუალესისა, უკეთილ მსახურესისა და უმაღლესისა, ირაკლი მეორისა, მეფისა ყოვლისა საქართუეილოისასა. - Кн. в кожаном переплете. [Кондак].
8	ОНЛ Груз./3-4901	012414661	17971	კურთხევანი. - ტფილისი: [ერეკლე II-ის სტ.], 1784. – [4], [677], [2] გვ.: ილ. Размер: 21,5 х 16,5 х 7,5 см. - Шрифт нусха-хуцури. - На тит. текст: "სადიდებლად წმიდისა თანა-არსისა, და განუყოფელისა ცხოუეილს-მყოფელისა სამებისა, მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა. დროსა ყოვლად-უბრწყინუალესისა, უკეთილმსახურესისა და უმაღლესისა ირაკლი მეორისა ყოვლისა საქართუეილოისასა. - С. 646-653 перевернуты вверх ногами. - 2 стр. не вошли в переплет, вложены в конверт. - Кн. в кожаном переплете с застежками. Требник.
9	ОНЛ Груз./3-4902	012414640	17972	ფორმა, ესე იგი სახე თუ ვითარ ჯერ არს მოხსენება ხელმწიფეთა. - [Б. м.: Б. и., между 1799 и 1801]. - 79 გვ. Размер: 22,5 х 18 х 0,7 см. – Шрифт нусха-хуцури. [Форма, по которой производятся доклады и донесения императору].
10	ОНЛ Груз./3-4904	012414779	17976	დავითნი. - მოსკოვი: [Б. и.], 1821. - 366 გვ.: ილ. Размер: 21,5 х 13 х 3,3 см. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. в кожаном переплете, с золотым обрезом. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). Псалтырь.
11	ОНЛ Груз./3-4905	012414850	17978	ჟამნი. - [მოსკოვი: Б. и., 1822]. – [2], [827] გვ. Размер: 22,8 х 13,8 х 7 см. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. в кожаном переплете с остатками застежки. С золотым обрезом. Часослов.
12	ОНЛ Груз./3-4906	012415045	17979	კურთხევანი. - მოსკოვი: [Б. и.], 1825. - [2], [600] გვ. Размер: 23,5 х 14,5 х 1 см. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). - Кн. в кожаном переплете. С золотым обрезом. Требник.
13	ОНЛ Груз./3-4907	012414925	17981	ვრცელი კატეხისმოი, სასწავლებლათ ყრმათა მართლ-მადიდებლობითისა ჰსჯულისა ქრისტიანებრივისა / რუსულისაგან ქართულად გარდმოღებული

				და დაბეჭდილი ტარასის მიერ მღუდელ-მონაზონისა, სოლომონის ძის ალექსიშვილისა. - მოსკოვი: სინოდის სტ., 1827. - [4], 138 გვ. Размер: 23,5 x 14,5 x 1 см. На тит. л. также: რუსულისაგან ქართულად გარდმოღებული და დაბეჭდილი ტარასის მიერ მღუდელ-მონაზონისა, სოლომონის ძის ალექსიშვილისა, რომელიცა ჰსძღვნის ვეთილ-გონიერთა ყრმათა საქართველოსათა. - Шрифт нусха-хуцури и мхедрули. - На обороте тит. л. текст: Печать позволяется, Апреля 11 дня 1827 года. Андреевского Собора Протоиереей Герасим Павский. [Пространный христианский катехизис].
14	ОНЛ Груз./3-5487	012415208	20594	გაიოზ, (რექტორი), (ბარათაშვილი გაიოზ), (1746-1821). გრამატიკა / [გაიოზი]. - მოზდოკი: [Б. и., между 1796 и 1800]. - 143 გვ. Размер: 21 x 12 x 1,3 см. - Авт. установлен по библиогр. - Шрифт нусха-хуцури и мхедрули. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). - Кн. в кожаном переплете. - На форзаце надписи: Из книг Платона Иоселианова и Определен учителем уездного при Семинарии училища 1829 года октября 12 дня по предметам Российской грамматики, Катехизиса и Арифметики. Гаий, (Такаов, Георгий), (1750-1821). Грамматика.
15	ОНЛ Груз./3-5488	012415311	20595	დავითნი / [ვახტანგ VI წინასიტყვაობა]. - [ტფილისი: ვახტანგის სტამბა, 1716]. - [4], [415] გვ.: ილ. Размер: 21 x 15,5 x 3,5 см. - Размер текста 12 см, увеличен реставрацией. – Описано по библиогр. - Шрифт нусха-хуцури. – Отсутствуют с.2-6. [Псалтырь].
16	ОНЛ Груз./3-5489	012415361	20596	კონდაკი. - [მოსკოვი: Б. и., 1824]. – [2], 430 გვ.: ილ. Размер: 22,2 x 17,5 x 4 см. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. в кожаном переплете. [Кондак].
17	ОНЛ Груз./3-8351	012415373	31773	[კონდაკი] = [Хуыцауæн æмæ сæдтæн куныи] / [пер. на осет. И. Ялгузидзе (Габараев)]. - [Москвэ: Б. и., 1821]. - [3] гв., 48 ф.: ил. Размер: 21,4 x 17,4 x 1,3 см. - Переводчик установлен по осетинской библиографии. - Текст парал. на груз и осет. яз. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. в кожаном переплете с золотым обрезом. [Кондак].
18	ОНЛ Груз./3-8593	012415371	32569	წიგნი შესამზადებელი სანოვაგეთა მზარეულთაგან / გამოვჰრიბე და ვთარგმნე რუსულისა ენისაგან... ბაგრატ ; [წიგნი ესე

				იქმნა განხილულ საკელმწიფო კოლეგიასა შინა უცხოს მხრისათა და კავალერისა გოდერძი ფირალოვის მიერ]. - ს. პეტერბურღი: იოსებ იოანესოვის სტ., 1818. - [2], 157, [2] გვ. Размер: 21 x 12,5 x 2,2 см. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). [Кулинарная книга для поваров].
19	ОНЛ Груз./3-9782	012415375	37044	ღონეი და შეწევნილება რომლითაც იხსნების ერი ყვავილის სნეულების სრვისაგან რათა აუცრიდნენ საზოგადოდ ყოველთა ძროხის ყვავილსა / ხოლო ქართულსა ენასა ზედა ითარგმნა ტიტულარნის სოვეტნიკის გოდერძი ფირალოვისაგან, დაიბეჭდა განმართვითავე გოდერძისათა. - სანკტპეტერბურღი: [საიმპერატორო სტ., 1808]. - [2], 81 გვ. Размер: 20 x 12,3 x 1,3 см. - На тит. л. также: დაიბეჭდა სარგებლობა ესე ერისათვის რუსულსა ენასა ზედა, ბრძანებითა მისის დიდებულებისათა, უმთავრესსა სააქიმოს აკადემიასა შინა. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). [Способ и метод избавления народа от истребления от заболеваний оспой].
20	ОНЛ Груз./4-524	005279135	17694	Жалованная грамота российскому дворянству : напечатана по высочайшему повелению = ნაბოძები ღრამატა აზნაურთადმირუსეთისათა : დაიბეჭდა უმაღლესითა ბრძანებითა. - В Санкт-Петербурге: В Императорской типографии, 1811. - XXIII, [1], 188 с. ; 4° (Размер: 27 x 20 x 2,4 см). - Текст парал. на рус. и груз. яз. – Кн. в кожаном переплете.
21	ОНЛ Груз./4-525	012415659	17956	სახარება. - ტფილისი: [ვახტანგის სტამბა], 1709. - [6], [302], [2] გვ.: ილ., პორტრ. 21 x 27,8 x 3 см. Кн. с владельческими записями. - Шрифт нусха-хуцури. - Портр. Вахтанга VI. - На тит. л. текст: სამღთო და სამღდელო სახარება, აწ ახალი და პირველი დაბეჭდილი ქართულს ენაზედა: ჟამსა ამაღლებულისა და სახელოვანისა საქართველოს მეფისა უფლისა უფლისა გიორგისა იესეან დავითიან სოლომონიანისსა. შრომითა ფრიადითა და წარგებითა საფასეთათა, მართლ მადიდებლისა და განათლებულისა საქართველოს განმგებლისა ბატონიშვილისა თვით უფლისა ვახტანგ ლევანის ძისათა. გაიმართა წმიდაი ესე ხელითა ნიკოლოოზ მღდელ მონაზონისა ორბელის შვილისათა. ხელითა მესტამბე მიხაილ სტეფანე შვილისა

				უნგროვლახელისა. - Шрифт нусха-хуцури. - Кн. с владельческими записями. - Кн. в кожаном переплете. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). Евангелие.
22	ОНЛ Груз./4-526	012415724	17957	რუსთაველი, შ., შოთა, (12-13 вв.). ვეფხის ტყაოსანი / შოთა რუსთაველი. - ტფილისი: [ვახტანგის სტამბა], 1712. - [1], [65], [1], [220], [40] გვ.: ილ., პორტრ. Размер: 28,8 x 20 x 3 см. - На тит. л. текст: ვეფხის ტყაოსანი. აწ ახალი დაბეჭდული ქართულს ენასა ზედა ჟამსა ამაღლებულისა საქართველოს მპყრობელისა უფლისა უფლისა ვახტანგისსა. შრომითა წარსაგებელითა მისვე მპყრობელისათა. გაიმართა ხელითა ხელმწიფის კარის დეკანოზის შვილის მიქელისათა. - Кн. с владельческими записями и рисунками - На обороте л. [2] портр. Вахтанга VI. - Кн. в кожаном переплете. - Фрагменты текста восстановлены вручную. - В конце кн. вплетены листы с рукопис. текстом, на которых можно прочесть, написанные рукой Григола Батонишвили, авторские стихотворения и стихи других груз. авторов (в количестве 34). - Часть текста красн. шрифтом. - Ошибки в паг. Руставели, Шота, (12 в.). Витязь в тигровой шкуре.
23	ОНЛ Груз./4-527	012415807	40918	ახალი აღთქმა. - მოსკოვი: [სინოდის სტ., 1816]. - [4], [400] გვ. Размер: 30,5 x 24 x 5 см. - Шрифт нусха-хуцури. - Загл на кор.: Новый завет. Грузинский. – Кн. с владельческими записями. - Кн. в кожном переплете с золотым обрезом. Новый Завет.
24	ОНЛ Груз./4-529	012416173	17962	ვარლამი (მცხეთისა და ქართლის მიტროპოლიტი) (ერისთავი, ვარლამი) (1763-1830). განმარტება სახარებისა საუფლოთა და ღვთის-მშობლის დღესასწაულთა და ჰსწავლანი კეთილ-ჩუეულებათა მასწავლებელნი / ქმნილი უწმინდესის სინოდის წევრის და კავალერის ვარლამ მიტროპოლიტისაგან, დროსა მყოფობისა მისისასა ექსარხად საქართუელოსად, ესე იგი ივერიისად. - მოსკოვი: სინოდის სტ., 1825. - [12], [279], [1] გვ. Размер: 29,6 x 23,4 x 2,8 см. - Шрифт нусха-хуцури. - Переплет. деф. Варлаам, (митрополит Мцхетский и Карталинский), (Эристави, Варлаам Давидович), (1763-1830). [Толкование Евангелия].

25	ОНЛ Груз./4-1326	012416174	31766	სამოციქულო. - ტფილისი: [ვახტანგის სტამბა], 1709. - [4], [442] გვ.: ილ., პორტრ. Размер: 28 x 20 x 3,5 см. На кор. загл.: Апостол. - На тит. л. текст: საღრთო და სამღდელო სამოციქულო. აწ ახალი და პირველი დაბეჭდილი ქართულს ენაზედა. ჟამსა ამაღლებულისა და სახელოვანისა საქართველოს მეფისა უფლისა გიორგისა, იესეან, დავითიან, სოლომონიანისასა. შრომითა ფრიადითა და წარგებითა საფასეთათა მართლმადიდებელსა და განათლებულისა საქართველოს განმგებელისა ბატონის შვილისა თვით უფლისა ვახტანგ ლევანის ძისათა. გაიმართა წმიდაი ესე ხელითა ნიკოლოზ მღდელ მონაზონისა ორბელის შვილისათა. ხელითა მესტამბე მიხაილ სტეფანე შვილისა უნგროვლახელისა. ქალაქსა ტფილისისასა. ქორონიკონსა ქრისტეს აქეთ ათას შვიდას და ცხრასა. – Шрифт нусха-хуцури. - Кн. с владельческими записями. - В начале кн.: герб рода Багратионов и портр. Вахтанга VI. - Кн. в кожаном переплете. Апостол.
26	ОНЛ Груз./4-1327	012416313	31775	ახალი აღთქმა. - სანკტპეტერბურღი: [Б.и., 1818]. - [2], 614 გვ. Размер: 27,8 x 21,5 x 3,5 см. - Загл. на корешке: Грузинский Новый Завет. - Кн. в кожаном переплете с золотым орнаментом и обрезом. [Новый Завет].
27	ОНЛ Груз./4-3140	012416295	31776	ახალი აღთქმა. - სანკტპეტერბურღი: [Б.и., 1818]. - [2], 614, [65] გვ., [4] ფ. ილ.: ილ. Размер: 26,7 x 20,5 x 5 см. - Загл. на корешке: Евангелие.. - Кн. дополнена рукописным текстом и ил. - Кн. из коллекции царевича Иоанна (Багратиони). - Кн. в кожаном переплете. - В кн. также два обрывка с заглавием: ლოცვა სინანულისა. [Новый Завет].
28	ОНЛ Груз./5-60	012416561	17938	ბიბლია / ზედა მხედველობითა და მეურნეობითა კარისა ჩვენისა მდივან მწიგნობრის კავკასიძის მელქისედეკისათა ; [ბაქარის წინასიტყვაობა; ვახუშტის ბოლოსიტყვაობა]. - მოსკოვი: [ბაქარის სტამბა], [1743]. - [14], [1093] გვ.: ილ. Размер: 42 x 27 x 11 см. - Шрифт нусха-хуцури. - На обороте тит. л. герб рода Багратионов. – Экз. деф. – Кн. в кожаном переплете. [Библия].

2. Место хранения документа:

Отдел национальных литератур

3. Обоснование отнесения документа к книжным памятникам:
на основании хронологического критерия
- экземпляр отечественного издания, выпущенного до 1830 года включительно

4. Выводы:

4.1. Соответствует ли представленный документ понятию «книжный памятник», указанному в абзаце десятом статьи 1 Федерального закона от 29.12.1994 г. № 78-ФЗ «О библиотечном деле»: **Да.**

4.2. Рекомендован ли документ, отнесенный к книжному памятнику, к размещению в НЭБ: **Да.**

4.3. Требуется ли написание научно-популярной аннотации на отнесенный к книжным памятникам документ: **Да (№ 22).**

Председатель Экспертного совета:

_____ / Фирсов В. Р.
(подпись) *(расшифровка)*

Заместитель председателя Экспертного совета

_____ / Лихоманов А. В.
(подпись) *(расшифровка)*

Секретарь Экспертного совета

_____ / Гринченко Н. А.
(подпись) *(расшифровка)*

Члены Экспертного совета:

_____ / Алексеев А.И.
(подпись) *(расшифровка)*

_____ / Бархатова Е.В.
(подпись) *(расшифровка)*

_____ / Королев С.В.
(подпись) *(расшифровка)*

_____ / Наумова И.И.
(подпись) *(расшифровка)*

_____ / Сапожников А.И.
(подпись) *(расшифровка)*

_____ / Свириденко С.В.
(подпись) *(расшифровка)*

_____ / Соколинский Е.К.
(подпись) *(расшифровка)*